

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci **žalobce: D. Ch.**, zastoupeného Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Františkánská 7, 301 00 Plzeň, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 1. 12. 2003, č. j. OAM-6142/VL-07-17-2003, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 6. 2004, č. j. 59 Az 194/2003-23,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 1. 12. 2003 zamítl žalovaný žalobcovu žádost o azyl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobce uvedl, že když se vrátí na Ukrajinu, bude mít problémy s mafií.

Krajský soud v Ostravě žalobu zamítl rozsudkem ze dne 11. 6. 2004. Dospěl k závěru, že správní řízení bylo vedeno řádně, a přisvědčil žalovanému rovněž v posouzení důvodu,

pro nějž byla žalobcova žádost o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná. Ze správního spisu vyplynulo, že žalobce požádal o azyl výlučně proto, že na Ukrajině nebyl schopen splatit dluh, a ve snaze legalizovat svůj pobyt v České republice poté, co mu bylo uděleno správní vyhoštění; krajský soud stejně jako správní orgán vyslovil, že tyto důvody nesvědčí o pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu.

Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) včas kasační stížnost založenou na důvodech uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Nesprávné posouzení právní otázky spatřuje stěžovatel v tom, že navzdory závěrům správního orgánu i soudu jsou u něj dány důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatel si na Ukrajině půjčil peníze, avšak nebyl je schopen vrátit; věřitel nato dluh zvýšil a pronásledoval stěžovatele za pomoci osob ze zločineckých struktur, což ohrožovalo stěžovatele na zdraví i na životě. Stěžovatel se však neobrátil na policii, neboť si byl vědoma spojení organizovaných zločineckých struktur s policií a byl si jist tím, že nemá šanci zajistit pro sebe ochranu. Ukrajinský stát toleruje pronásledování stěžovatele proto, že stěžovatel nepatří do sociální skupiny členů zločineckých struktur. Stěžovatel upozornil na to, že podle Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka mohou být za pronásledování považovány i diskriminační činy soukromých osob, pokud je státní orgány vědomě tolerují, odmítají jim čelit nebo nejsou schopny zajistit účinnou ochranu.

Dále se stěžovatel dovolával kasačního důvodu obsaženého v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Žalovaný podle něj provedl nedostatečné dokazování; nepřihlédl přitom k velmi omezeným možnostem stěžovatele, jak prokázat pronásledování v zemi původu. Krajskému soudu stěžovatel vytkl to [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], že nepřezkoumal dodržení procesních předpisů ze strany žalovaného, což učinit měl, byť stěžovatel v žalobě poukázal na vady správního řízení jen v obecné rovině. Soud se měl minimálně zabývat tím, zda žalovaný ve správním řízení provedl dostatečné dokazování a zda jeho rozhodnutí bylo dostatečně odůvodněno. Konečně stěžovatel napadl i to, že správní orgán ani soud u něj neshledaly překážku vycestování, neboť stěžovatel bude po návratu do vlasti vystaven administrativní šikaně ze strany milice a dalších státních orgánů. Ze všech uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Závěrem stěžovatel požádal o to, aby jeho kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek, neboť pro uplatňování svých práv u soudu potřebuje být nadále přítomen v České republice; tato žádost se však – s ohledem na zamítnutí kasační stížnosti - stala bezpředmětnou.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nepřihlíží ke skutečnostem uplatněným až po vydání rozhodnutí, které kasační stížnost napadá (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Tvrzení o tom, že stěžovatel je pronásledován ze strany státu, který je součástí zločineckých struktur, a o tom, že patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur, jsou právě takovými skutkovými novotami. Soud se proto zabýval jen námitkou v té podobě, jak byla uplatněna v žalobě, a založenou na tom, že stěžovateli měl být udělen azyl, protože v jeho vlasti mu hrozí pronásledování ze strany mafie. Tato námitka však neobstojí: i podle názoru Nejvyššího správního soudu byly splněny podmínky pro zamítnutí žádosti podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Stěžovatelův příběh nesvědčí o činech azylově relevantních, tj. činech, které by ve svém souhrnu představovaly pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Je zřejmé, že stěžovatel nebyl jednáním svého věřitele nijak zkrácen na svých politických právech a svobodách; jak sám v kasační stížnosti upřesnil, má za to, že jej jeho věřitel pronásledoval ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatel nijak nepopírá, že věřiteli skutečně byl dlužen značnou částku, a to po dobu více než čtyř let; domnívá se ale, že má právo na udělení

azylu, neboť věřitel mu hrozil, že na něj pošle mafii. Soud tento věřitelův postup jistě neschvaluje; mravní či právní závadnost takového jednání ovšem nemůže stěžovateli

založit důvod pro udělení azylu, nesplňuje-li toto jednání znaky pronásledování (ohrožení života nebo svobody, opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání – § 2 odst. 5 zákona o azylu) a nepramení-li zároveň z některého z důvodů podle § 12 zákona o azylu. O tom, zda výhrůžky věřitele dosahují intenzity některého z výše zmíněných jevů, se lze jen dohadovat; je však nepochybné, že stěžovatelovy obavy z jednání věřitele nezpůsobila žádná ze sociálních charakteristik uvedených v § 12, což je pro věc určující. Je možné, že věřitelovy výhrůžky, které stěžovatel popisuje, by mohly být hodnoceny jako trestný čin; azylové řízení však neslouží k tomu, aby správní orgán snášel důkazy o množství a povaze obecně kriminálních činů v zemích původu žadatelů o azyl – byť i byly zaměřeny proti nim osobně a přispěly k jejich odchodu ze země – nýbrž ke zjištění či vyvrácení existence azylových důvodů podle § 12 zákona o azylu. Takové důvody ze stěžovatelových výpovědí nevyplynuly a správní orgán o jeho žádosti rozhodl správně.

Námitky nedostatečného dokazování ve správním řízení a nedostatečného odůvodnění správního rozhodnutí byly poprvé uplatněny až v řízení o kasační stížnosti; v této části je proto kasační stížnost nepřípustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Co se týče stížnostní námitky vytýkající krajskému soudu to, že nepřezkoumal postup žalovaného ve správním řízení, Nejvyšší správní soud jí nepřisvědčil. Ač totiž stěžovatel ve své žalobě žádné konkrétní vady správního řízení nenamítl, krajský soud se postupem žalovaného zabýval a hodnotil jej; neshledal v něm ostatně žádná pochybení. Tato námitka nemá tedy žádný vztah k rozhodnutí napadenému kasační stížností.

K tvrzením o tom, že by stěžovatel byl po návratu vystaven pronásledování, resp. administrativní šikaně ze strany státních orgánů, Nejvyšší správní soud nepřihlížel (§ 109 odst. 4 s. ř. s.): stěžovatel totiž tuto skutečnost uvedl poprvé až v kasační stížnosti, tedy až poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí krajského soudu. Tvrzená existence překážky vycestování, jíž stěžovatel touto skutečností odůvodňuje, je pak nepřípustným důvodem kasační stížnosti, neboť nebyla uplatněna v řízení před krajským soudem, ač uplatněna být mohla (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Na okraj soud podotýká, že žalovaný pochybil, jestliže – byť jen v odůvodnění svého rozhodnutí – posuzoval důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Pokud totiž v řízení o žádosti o udělení azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona o azylu, pak správní orgán – za předpokladu, že běží lhůta stanovená v odstavci 2 téhož ustanovení – bez dalšího takovou žádost zamítne; konečným způsobem tak ve věci rozhodne, aniž zjišťuje existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona. Podmínkou pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v ustanoveních § 13 a § 14 zákona je přitom nezjištění existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona a neudělení azylu podle tohoto ustanovení. Krajský soud se o tomto pochybení žalovaného nezmínil; posuzování azylových důvodů podle § 13 a § 14 zákona o azylu při současném zamítání žádosti o udělení azylu podle § 16 nicméně neovlivnilo zákonnost napadeného rozhodnutí žalovaného a krajský soud zamítl žalobu proti němu po právu.

Stěžovatelovy námitky jsou tedy převážně nepřípustné a ve zbytku nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce (stěžovatel) nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci

neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. dubna 2005

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu